

HIZTEGI BATUA

hautsezin - iguzki

hautsezin

hautseztatu, hautsezta, hautseztatzen

hautsi, hauts, hausten

hautsi-mautsi

ezin hautsizko

hautsontzi

hautu *Ipar* 1 ad haututzen 'hautatu'; 2 iz 'aukeratzea, hautatzea'

hautura: gure hautura edo nahitara egiten ditugu lanak

hautuz

hautuzko

hauxe

hazi* e. auzi

hauztegi* e. auzitegi

hauzo* e. auzo

hauzo lan* e. auzolan

hauzu* e. haizu

haxe *Ipar* 'zama': *belar-haxea*haxekatu, haxeka, haxekatzen *Ipar* du ad 'zamatu'

haxelari

hazaita

hazaldi

hazama

hazarazi, hazaraz, hazarazten

hazbete

hazgai *Ipar*

hazgale

hazgarri

hazi, 1 haz, hazten da / du ad. 2 iz

hazibide

haziera

hazil *LBN* h. azaro

hazitegi

hazitoki

hazka

hazka egin

hazkor

hazkunde *biztanleen hazkundera*hazkuntza: *usoen hazkuntza*

hazkurri

hazle

hazpegi pl. 1 'beso-zangoak'; 2 'begitartearen alderdiak'
hazta iz 'pisua'
haztaka *Ipar* 'haztamuka'
haztamu 'haztamuka bilatzea'
haztamuka: *haztamuka dabil ilunpean doana bezala*
haztatu, **hazta**, **haztatzen** *du* ad 1 'ukituz hauteman'; 2 'pisuaz jabetzeko eskuan hartu'; 3 'pisatu'
hazte: *hazte gaiztoko umea*
hazteri
hazteritsu
hebain
     hebain-hebain egin
hebaindu, **hebain**(du), **hebaintzen** *da / du* ad
hebabide
hedadura
hedagarri
hedailo *Zub* 'auspez, luze-luze etzanda'
hedakor: *olioa berenaz hedakor da*
hedamen
hedapen
hedarazi, **hedaraz**, **hedarazten**
hedatu, **heda**, **hedatzen**
hede
hedexuri *Ipar*
hedoi* e. **hodei**
hegabera: *Vanellus vanellus*
hegada h. **hegaldi**
hegaka
hegal 1 'teilatua, kapelaren,...ertza'; 2 *Ipar* 'hegatzin hegoa'; 3 'arrainen igeri organoa'
hegalabur: *Thunnus (Thunnus) thynnus*
hegalari
hegaldaka adlag
hegaldarazi, **hegaldaraz**, **hegaldarazten**
hegaldari *Ipar* 'hegalaria'
hegaldatu, **hegalda**, **hegaldatzen** *da* ad
hegaldi
hegaldun
hegalpe
hegaluze *Thunnus (germo) alalunga*
hegan
     hegan egin
heganagi Lit 'basoiloa'
hegabe
hegats 'luma'
hegatu, **hega**, **hegatzen** *da* ad
hegatxabal: *Alauda sp.*
hegatxuri
hegatz *Ipar* 'teilatua ertza, teilatua kuarrazpia'
hegaz *Bizk* batez ere
     hegaz egin
hegazka *Bizk* batez ere
hegazkada *Bizk* batez ere
hegazkaldi *Bizk* batez ere
hegazkin
hegazkinlari
hegaztegi 'teilatua'
hegazerren: *Pavus Cristatus* 'pauma'
hegazti
     hegazti (-) **hazkuntza**

- hegazitiki**
hegaztin* e. **hegazi**
hegazitizain
hegazitizaintza
hegi 'ertza bazterra'
     hegiz hegi
hegigo *zah.* 'gorrotoa'
hego '1 hegaztien organoa'; 2 'haize (-) mota'
     hego-haize
     haize hego
hegoa* e. **hego**
hegoalde
hegoburu
hegodun
hei* e. *heia* *Ipar* 'abetegia'
heia
heiagora *jas* 'garrasia, oihua'
     heiagora egin
     heiagoraz
hein 'maila, neurri, tamaina': *ez apal zuen buruak hein horretaraino*
     hein bat 'apur bat'
     hein batean 'neurri batean'
     hein berean 'neurri berean'
     -tzeko heinean '-tzeko zorian'
heintsu *Ipar* 'heintsu bat egon = berdintsu egon': *heintsu berean egon*
hektarea
hektogramo
hektolitro
hektometro
hel 'laguntza eskatzeko oihua'
     hel egin 'laguntza eskatzeko oihu egin'
hela *Ipar* 'eup!'
helarazi, **helaraz**, **helarazten**
helbide
helbideratu, **helbidera(tu)**, **helbideratzen**
helburu
helde *Ipar* 1 'izurritea'; 2 'zertzelada'
heldu, **hel**, **heltzen** 'I ad 1 'iritsi, ailegatu': *gure oihua zuregana hel bedi; autobusa heldu zeneko aspertuak ginen; 2 'etorri' Ipar-Naf: menditik heldu dira = menditik datoz; heldu den astean ekarriko dugu hori = datorren astean; 3 Ipar 'gertatu': gertakari txarraz inor gutxi ohartzen da heltzen den arte; 4 'lagundu, sorotsi': hel zakizkie, eror ez daitezen; 5 'umotu, zoritu'; 6 dio 'oratu, eutsi': suge batek heldu ziolako moztu zioten hanka; II iz 'ausikia, hozkada': suge pozoitsuen heldu edo hozkadetatik sendatu; III izond 'adineko pertsona' gari helduaren korekkoa; mutil gazte eta gizon helduak*
helduaro
heldubada *Zub* 'beharbada'
helduera *Bizk.*
heldugabe
helduleku
heldutasun
helenismo
helenizatu, **heleniza**, **helenizatzen** *da / du*
helmen
     helmencan: *helmenean egon, jarri*
helmuga
heltze
hemen
     hemendik aitzina

- hemendik hara**
hemendik aurrera
hemengo
hementxe
hemeretzi
hemeretzina
hemezortzi
hemezortzina
heptagono
hera
herabe
herabe izan 1 da ad: Ez zara herabe jendartera ilkitzera; herabe zen gauza horietaz mintzatzeko; 2 du ad: herabe du gezurra esatera
herabez 'lotsaz, ahalkez'
herabe, herabe(tu), herabetzen
herabeki
herabetasun
herabeti
herbal Ipar batez ere, 1 'ahula'; 2 'elbarria'
herbaldu, herbal(du), herbaltzen
herbaltasun
herdoil
herdoildu, herdoil(du), herdoiltzen
herdoildura
herdoilgaitz
herdoilgarri 'herdoiltzen duena'
herdoilkor 'erraz herdoiltzen dena'
herdoiltsu
heredatu, hereda, heredatzen Heg 'jarauntsi'
heredero zah. h. oinordeko
hereje Heg. h. heretiko
heren
herenegun
herensuge
herentzia Heg 'jarauspena, ondoriotasuna'
heresia
heretiko
herexa Ipar 1 'aztarna': aitzinekoen herexa sainduei jarraikirik; 2 'kaltea': haizeak ez du herexa edo kalte handirik egin
herexe* e. heretiko
herio: herioak eraman zuen
heriozko
heriosuhar adlag 'ahalegin bizian': eta heriosuhar ihesari eman zioten
heriotza: a) heriotzako orduan; b) heriotza bat eginda, Ameriketara joan zen
heriotze* e. heriotza
heroi
heroína 'droga'
herots Zub 'zarata'
herra = gorroto
herratsu
herratu, herra(tu), herratzen 'bidea galdurik ibili'
herren
herren egin
herrenka
herrendu, herren(du), herrentzen da / du
herrentasun
herresa* e. erres 'bahia, bermea', erresa 'zahi-mota eta -hondakina'

herresta**herrestan****herrestarazi**, herrestaraz, herrestarazten**herrestari** 'herrestan dabilena'**herrestatu**, herresta(tu), herrestatzen *da / du***herri****herri (-) lan****herri (-) zerbitzu****herriko etxe****herriko mutil****herri (-) gizon****herrialde****herribildu** h. **hiribildu****herriburu****herrikide****herrikoi****herrikoitasun****herrikoitu**, herrikoi(tu), herrikoitzen**herrimin****herraño** *Ipar***herriratu**, herrira(tu), herriratzen**herritar****herritartasun****herritartu**, herritar(tu), herritartzen**herritasun****herrixka****herrizale****herrizaletasun****herrizaletu**, herrizale(tu), herrizaletzen**herronka** *Ipar* 'errenkada, ilara'**herskailu** *Ipar* 'zaurietako lotura'**herskari**

herstu* e. estu

herstura**hertarazi**, hertaraz, hertarazten**hertsatu**, hertsas, hertsatzen**hertsia**: 1 izond 'estua': *zentzu hertsian mintzatuz; hitz baten adiera hertsia; jabeari eman beharreko kontu hertsia*; 2 aditza zah. e. **itxi, hetsi****hertsigune****hertsikeria****hertsiki****hertsitasun****hertsitu**, hertsia, hertsitzen 'estutu'**hertu**, hert, hertzen**hertze** *Ipar* LN h. **heste****hesi****hesitu**, hesi(tu), hesitzen**hesola** 'hesiak egitekoa'**hespil****heste****heste itsu****heste lodi****heste mehar****hestebete****hestegorri**

hestu* e. estu

hetrogeno

hetika
hetsi, hets, hesten *Ipar* 'itxi'
heu
hexaedro
hexagono
heze
hezetasun
hezetu
hezi, hez, hezten *du*
hezibide
heziara
hezigabe
hezigaitz
heziketa
hezitzaile
hezkuntza
hezle
hezuari
hezur
     hezur-huts
     hezur eta larru egin (egon, gelditu)
     hezur eta azal egin (egon, gelditu)
     hezur eta mami
hezurdura
hezurtegi
hezurtsu
hezurtu, hezur(tu), hezurtzen
hi
     hika
hiato
hiazinto: *Hyacinthus sp.*
hibai* e. ibai
hibaibide* e. ibaibide
hidoi* e. idoi
hidrato
hidrogeno
hidrokarburu
hidroxido
hidruro
hiena: *Subfam. Hyaeninae*
hierarkia
hieroglifiko izond
hieroglifo iz
higadura
higanot
higatu, higa, higatzen
higatzaile
higialdi
higiarazi, higiaraz, higiarazten
higiene
higieniko
higiezin
higigaitz
higikari
higikera
higikor
higimen

higitu, higi, higitzen *da / du*

higitzaile

higuin

higuin izan

higuinaldi

higuinarazi, higuinaraz, higuinarazten

higuindu, higuin(du), higuintzen

higuingarri

hihaur *Ipar*

hil 1 1 *ad da / du*; 2 *iz*

hilarazi

hil (-) hotza = **hil (-) hotzik** *adlag: hil-hotza erori zen*

hil-ohere

hil edo bizi(ko)

hil 2: abenduko hilaren 24a

hil jantzi, **hil-jantzi**

hilabete

hilabetekari

hilaldi *Liter*

hilarri

hilberri *iz 'norbaiten hilberria', baina Txomin hil berri da*

hilburuko

hildako: *hildakoen artean (hobe hilen artean)*

hildo* *e. ildo*

hildu *izond: eguzki hildua*

hildura

hilduratu, **hildura(tu)**, **hildurazten**

hile* *e. hil, hilabete*

hileko

hilero

hileroko

hilerri

hileta

hileta jo

hiletak egin

hiletari

hiletsi, **hilets**, **hilesten**

hilezin

hilezintasun

hilezkor *Liter ik hilezin*

hilezkortasun

hilgarri 'hiltzen duena'

hilik 'hilda'

hilketa

hilkor 'hiltzen dena'

hilkortasun

hilkutxa

hilobi

hilobiratu, **hilobira(tu)**, **hilobirazten**

hilondoko

hilotz 'gorpua'

hiltamu *Bizk 'agonia'*

hiltegi

hiltzaille

hiltze: *zerri(-)hiltzea; hiltze on bat eman diezagula*

hilzori

himno

hiperbola
hiperbole
hipnosi
hipnotismo
hipodromo
hipokrisia
hipokrita
hipopotamo: *Hippopotamidae* fam.
hipoteka
hipotekatu, hipoteka(tu), hipotekatzen
hipotenusa
hipotesi
hira zah. 'haserrea'
hiraka* e. iraka
hire
hiretu, hire(tu), hiretzen
hiri
hiriarteko
hiribide
hiribildu
hiriburu
hirigintza
hirigune
hiritar
hiritartu, hiritar(tu), hiritartzen
hirizain
hiro *Zub* 'zornea'
hiroarazi *Zub* hiroaraz, hiroarazten
hirodura *Zub*
hirotu, hiro(tu), hirotzen
hiru
     hiruna
     hirunaka
hirugarren
     hirugarrenik
     hirugarrenekorik
     hirugarrengo
hirugarrendar 'hirugarren ordena erlijiosoko kidea'.
hirugihar
hiruhortz
hiruki
hiruko
hirukoitz
hirukoitzasun
hirukoiztu, hirukoitz, hirukoizten
hirukote
hirur *Ipar* eta *Naf zah.* h. **hiru**
hirurchun
hirurehungarren
hirurogei
     hirurogeina
hirurogeigarren
hirurogeitar
hirurren
hirusta *Trifolium* sp.
hirutasun
hiruzpalau

hisia *Ipar. g. er.: hisia handitan daude bi auzoak* 'gorroto pasakorra'

histeria

histeriko

historia

historialari

historiaurre

historiko

histu, **hits**, **histen**: *Kolore bizienak histen dira eguzkitan*

histura

hitano

hits

hitsarazi, **hitsaraz**, **hitsarazten**

hitz

hitzezko

hitz egin

hitz eginarazi

hitz eragin

hitza bete

hitza jan

hitza hautsi

hitzari eutsi

hitzean egon

hitzaren jabe egon

hitza atxiki

hitz eta pitz

hitz (-) erdika

hitzetik hortzera

hitz (-) mitz

hitz (-) mizti

hitz (-) aspertu

hitz (-) jario 1 iz: *ezin atertzuko hitz jarioa*; 2 izond: *zaharrago eta hitz jarioago izaten*

omen gara

hitz (-) motel

hitzaldi

hitzalditxo

hitzarmen

hitzartu, **hitzar**, **hitzartzen**

hitzaurre

hitzaurregile

hitzeko: *hitzeko emakumea da Edurne*

hitzeman

hitzontzi

hitzordu: *lñakirekin hitzordu bat hartu dugu; Badut bihar hitzordu bat Maiterekin*

hizka

hizka-mizka: *hizka-mizka zerbait izan dugu gure artean*

hizkatu, **hizka**, **hizkatzen** 'eztabaidatu'

hizkera

hizketa

hizketan

hizketakide

hizketaldi

hizketatu, **hizketa(tu)**, **hizketatzen** *da ad: elkarrekin hizketatu ziren*

hizki

hizkuntza

hizkuntzalari

hizkuntzalaritza

hizlari

hizpide

hizpidean egon 'arrazoia izan'

hiztegi**hiztegi gile****hiztegi gintza****hiztun****hobari****hobe**hobe izan, hobe izaten, hobe izango / hobeko: *hobe dugu isildu lotsagabe gelditu baino;***hobe esan e. hobeki esan***hobe ustean****hobe ustez****hobe beharrez**

hobeko: 'hobe izango'

hobeki**hobekien****hobekienik**hobekitu, hobeki(tu), hobekitzen *Ipar***hobekuntza****hoben****hobendun****hobengabe****hobengabetasun****hoberen****hobeto****hobetsi, hobets, hobesten****hobetu, hobe(tu), hobetzen****hobi****hobikari**

hobiratu, hobira(tu), hobirutzen

hobiratzaile**hodei****hodei arte****hodeitsu**

hodeitu, hodei(tu), hodeitzen

hodeitxo**hodi**hoderia* e. **hoditeria****hoditeria****hoge****hogeigarren****hogeciren**hogen* e. **hoben**hogerleko* e. **ogerleko**hogoi* e. **hoge**

hola 'hona, horrela'

hola-hola

hola-hala

hala-holako

holakatu, holaka, holakatzen *Ipar da / du ad***holako**

holatsu 'honelatsu, horrelatsu'

holaxe

holtz 'parea mehea'

homilia**homogeneo****homotezia** Mat

hona

honantz
honaino
hona hemen
hona non

honaindi: *mugaz honaindi (an, -ko, -tik, -ra)*

honaindian
honaindiko
honainditik

honako: *honako adibide hau jarri zuen*

honatx 'hona hemen'

hondabide

hondagarri

hondakin

hondamen

hondamendi

hondar 1 1 'area'; 2. 'jaten edo erabiltzen den zerbaitekin gelditzen dena': *eltzeko hondarrak*hondar 2 *Ipar* 1 'hondoa'; 2 'azkena': *urtearen hondarrean*hondarreko: *hondarreko aldian*

hondarazi, hondaraz, hondarazten

hondargabe *Ipar* *itsaso hondargabea*hondarraldi *Ipar* 'azkenaldia'hondartu, hondar(tu), hondartzen: 1 *Ipar* 'azkendu, ahitu'; 2 'ontzi bat, hondoa jo duelako gelditu'

hondartza

hondatu, honda, hondatzen: 1 'desegin, galdu'; 2 'hondoratu'

hondatzaile

hondeatu, hondea, hondeatzen, 'lurzoruan zangak edo zuloak egin': *nabasaiaz harrotu eta laiaz hondeatu*

hondo

hondoa jo

hondogabe

hondoratu, hondora, hondorutzen

honela

honelako

honelakoxe

honelatsu

honelaxe

honen: *ez nuen uste honen ergela nintzenik*

honenbeste

honenbestean: *ehuneko honenbestean erosi dute*

honenbesteko

honenbestearaino

beste honenbeste

honetara

honezkero

hontz

hor

horko

hortik

hor-hemen

hor-hemengo

hor-hemenka

hor nonbait

horail

horaildu, horail(du), horailtzen *da / du* ad

hordi

hordialdi

hordiarazi, hordiaraz, hordiarazten

hordigarri

hordikeria

hordirik

horditasun

horditu, hordi(tu), horditzen

hori 1

hori bai

horregatik

hori 2

horikara

horitasun

horitu, hori(tu), horitzen

horitza* e. oritz

horixe

horixka

horizontal

horizta

horiztatu, horizta, horizatzen

horma 1 = izotz, lei

horma 2

horma-bular

horma lehor

horma-belar = pareta-belar: *Parietaria officinalis*

horma-sugandila: *Podarcis muralis*

hormamendi h. izozmendi

hormate

hormatu, horma(tu), hormatzen = izoztu, leitu

hormatxori 'txolarrea'

hormona

horni 'hornidura'

hornidura

hornigai

hornikuntza

hornitegi

hornitu, horni(tu), hornitzen *da / du* ad

hornitzaile

horoskopo

horra

horrantz

horraino

horra-hona

horra hor

horrako: *lastima horrako zuzentzaile horrek liburua zuzendu duen bezain erraz mundua ezin zuzendu ahal izatea*

horratik

horratu, horra(tu), horratzen

horratx

horregatik

horrela

horrelako

horrelatsu

horrelaxe

horren: *ez nuen uste horren ergela nintzenik*

horrenbeste

horrenbestean: *iritsi ginen, eta horrenbestean pozik; hileko horrenbestean egin zuten tratua*
horrenbesteko

horrenbestetan 'horrenbeste aldiz'
horrenbestearainoko
beste horrenbeste

horrenbestez

horretara

horretaratu, horretara(tu), horretaratzen *da / du* ad

horrezkero

hortakotz *Iparr* 'horregatik'

hortaz: *liburu gehienak eleberriak ditu; eleberrigile handi dugu, hortaz?*

hortentsia: *Hydrangea hortensia (Sieb.)*

hortxe

hortz

hortzetako eskuila

hortzetako pasta

hitzetik hortzera

hortz-artatzaile* e. **aho-artatzaile**

hortz-midiku* e. **aho-artatzaile**

hortz-ore* e. **hortzetako pasta**

hortzeskuila* e. **hortzetako eskuila**

hortzorde

horzbiko

horzdun

horzgabe

horzkari

hoskide

hoskidetasun

hostaila

hostailatu, hostaila(tu), hostailatzen

hostaldi

hostatu, *hosta*, hostatzen *da* ad 'landareak hostoz jantzi'

hostazuri: *Sorbus aria*

hostia* e. **ostia**

hosto

hosto erorkor

hosto iraunkor

lore-hosto

hosto galkor* e. **hosto erorkor**

hostoberritu, hostoberri(tu), hostoberritzen

hostodun

hostope

hostotsu

hostotza

hotel

hots

hots egin

hots eman 1 'gidatu' *ardiak hots emateko*; 2 'akuilatu'

hotsandiko: *hotsandiko zeremonia*

hotsemaile 'eragilea, gidaria'

hotz iz eta izond

hotz-hotzean

hotzaldi

hotzarazi, hotzaraz, hotzarazten

hotzapel

hotzeri

hotzete

hotzik

hotzikara

- hotzil** 'epela baino beroxeagoa'
hotzildu, hotzil(du), hotziltzen da/du ad.
hozbera
hozbero 'temperatura'
hozgarri 'hozten duena'
hozi 'ernamuina'
hozitu, hozi(tu), hozitzen da ad
hozka 1 iz; 2 adlag
     hozka egin
hozkada
hozkailu
hozki
hozkirri
hozpera* e. **hozbera**
hozperatasun
hozpil
hozpildu, hozpil(du), hozpiltzen
hoztasun
hozte: *hozte-prozesua*
hoztu, hotz, hozten
humanismo
humanista
humil* e. **umil**
hunki *Ipar* 1 ad h. **hunkitu**; 2 iz 'ukitua': *Jainkoaren hunki eztiak onera bihurtzen gaitu*
hunkiarazi, hunkiaraz, hunkiarazten
hunkigarri
hunkitu, hunki, hunkitzen
huntz: *Hedera sp.*
hupa *Ipar* 'aupá!'
hupatu, hupa(tu), hupatzen *Ipar* 'aupatu, gora altxatu'
hur 1 'hurritzaren fruitua': *Corylus avellana*
hur 2 *Bizk* adlag 'hurbil, hurran'
     hurreean
     hurreko
     hurrrera
     hurretik
     hur-hurreean
     hur-hurreko
     hur-hurretik
     ezta hurrik eman ere
hura
huraxe
hurbil
     hurbildik / hurbiletik
     hurbileko
hurbilagotu, hurbilago(tu), hurbilagotzen
hurbilarazi, hurbilaraz, hurbilarazten
hurbildanik
hurbildu, hurbil(du), hurbiltzen
hurbilketa
hurbilkor: *lerro hurbilkorrak*
hurbiltasun
hurbiltxo
hurko
     lagun hurko

hurkotasun

hurran *Ipar* 1 'hurbil'; 2 '-tzeko zorian': *hil hurran da; zeren akabatu hurran baita eguna*
hurraneko

hurrandu, **hurran(du)**, **hurrrantzen** *Ipar* 1 'hurbildu'; 2 'hiltzorian egon'

hurre h. **hur** 2

hurren

hurren arte

hurrena

hurrenik

hurrenez hurren

hurrengo**hurrenkera**

hurreratu, **hurrrera(tu)**, **hurrrerutzen**

hurritz: *Corylus avellana*

hurrrondo: *Corylus avellana*

hurrrup**hurrrupa**

hurrruparazi, **hurrruparaz**, **hurrruparazten**

hurrrupatu, **hurrrupa(tu)**, **hurrrupatzen**

huskeria**hustasun**

hustu, **huts** / **hustu**, **husten**

hustuezin 'ezin hustuzkoa'

huts 1 iz

huts egin

huts eragin

hutsa izan: *akats hori, akatsa baldin bada, hutsa da besteen aldean*

hutsan

huts 2 izond

huts-hutsik

huts ala kausi

huts edo bete

hutsal**hutsaldi****hutsalkeria**

hutsarazi, **hutsaraz**, **hutsarazten**

hutsarte**hutsegile****hutsegite**

hutsezin 'hutsik ezin egin duena'

hutsezintasun**hutsik****hutsune****I****ia****ia-ia**

iaio *Gip* (bi silabatan esaten da)

iaiotasun**iaz****ibai**

ibaika

ibai adar, **ibai-adar**

ibai aho, ibai-aho
ibaiertz
ibar
ibeni* e. ipini
iberiera
iberiko
ibi
ibilaldi
ibilarazi, ibilaraz, ibilarazten
ibilbide
ibilera
ibilgailu
ibilgaitz: leku ibilgaitza da hau
ibili, ibil, ibiltzen da / du ad: berriz ibili behar ez ditugun bideak
ibilkari
ibilketa
ibilki
ibiltari
ibiltoki
ibis: Fam. Threskiornicidae
ibitu, ibi, ibitzen
idaroki* e. iradoki
idarokizun* e. iradokizun
idatzaldi
idatzi, idatz, idazten
idatarazi, idataraz, idatarazten
idazgai
idazgela
idazkari
idazkariorde
idazkaritza
idazkera
idazketa
idazki
idazkintza* e. idazkuntza
idazkun
idazkuntza
idazlan
idazlari
idazle
idazmahai
idazmakina
idazmen 'idazteko gaitasuna'
idazpen
idazpuru
idaztaldi* e. idatzaldi
idaztankera
idazti h. liburu
idaztoki
ide* e. kide
ideal
idealismo
idealista
idea
identifikatu, identifika, identifikatzen

ideografiko

ideograma

ideologia

ideologiko

idi

idi-begi: *Anacyclus clavatus*

idi-bihotz 'tulipa'

idi-mihi: *Anchusa azurea*

idiki

idisko

idoi: 1 'zingira'; 2 *Ipar* 'iraina, laidoa'

idoitsu

idoki, idoki, idokitzen *Ipar:* 1 'atera'; 2 'kendu'

idolatra

idolatria

idolo

idolozale

idor *Ipar* 'lehorra, agorra'

idorki

idoro, idorotzen

idorraldi

idorrarazi, idorraraz, idorrarazten

idorreri

idortasun

idorte 'agortea'

idortu, idor(tu), idortzen

idulki

idun *Bizk*

iduneko *Bizk* iz

iduri iz *Ipar* h. **irudi**

iduri izan *Ipar:* *iduri du eri dela*

idurimen* c. **irudimen**

iel

ieldu, iel(du), ieltzen

ifernu* e. **infernu**

ifrentzu 'txanpon, oihal,... baten atzeko aldea'

ifrentzuz

igali 'fruitua'

igan *Ipar Naf* 'igo'

igande

igandero

igaraba: *Lutra sp. + Enhydra sp.*

igarkizun

igarle

igarmen

igaro, igarotzen *da / du* ad

igaroaldi

igaroarazi, igaroaraz, igaroarazten

igarobide

igarokor

igarri, igar, igartzen *du / dio* ad

igarrarazi, igarraraz, igarrarazten

igaz* e. **iaz**

igebelar: *Nymphaea sp.*

igel

igeltsari* e. igeltsero
 igeltsaritze* e. igeltserotza.
 igeltsero
 igeltserotza
 igeltsu
 igeltsuztatu, igeltsuzta, igeltsuztazen
 igeri: 1 'ibaia igeri zeharkatu'; 2 'airean igeri gelditzen den ilauna'
 igeri egin
 igerian
 igerika *Ipar* batez ere 'igerian'
 igeri egon 'ur gainean igeri dagoen enborra'
 igerialdi
 igerikari *Ipar* 'igerilaria'
 igerikatu, igerika(tu), igerikatzen, *Ipar* 'igeri egin'
 igeriketa
 igerilari
 igerileku
 igeritako iz
 igeri* e. igarri
 igita iz 'igitatzea': *igita lanera joan da*
 igitai
 igitaldi
 igitari
 igitatu, igita(tu), igitatzen *du* ad
 igo, igotzen
 igoaldi
 igoarazi, igoaraz, igoarazten
 igobide
 igoera
 igogailu
 igokari
 igokunde
 igon* e. igo
 igongailu* e. igogailu
 igorgailu
 igorle
 igorpen
 igorrazazi, igorrazaz, igorrazazten
 igorri, igor, igortzen
 igortziri* e. ihurtzuri
 igotze
 igun 'gabia, mailu handia'
 igurain g. er. 'basozaina'
 igurikatu, igurika, igurikatzen, *Ipar* h. **iguriki**
 iguriki, iguriki, igurikitzen, *Ipar du* ad 'itxaron'
 igurikimen *Ipar* 'itxaropena'
 igurtzaldi
 igurtzarazi, igurtzaraz, igurtzarazten
 igurtzi, igurtzi, igurzten
 igurtzika
 igurzkari
 iguzki* e. eguzki

(Euskaltzaindiak, Donostia, 1997ko uztailaren 18an onartua)